LESZEK JAWORSKI
MAGDALENA RYPIŃSKA

Likwidacja szkoły

INFOR

Spis treści

Likwidacja szkoły

Leszek Jaworski

1. Istota likwidacji szkoły 5
1.1. Zdefiniowanie pojęcia 5
1.2. Procedura likwidacji szkoły 6
1.2.1. Konsultacje ze związkami zawodowymi 7
1.2.2. Wyłączenie się radnego z głosowania 11
1.2.3. Uchwała intencyjna 14
1.2.4. Powiadomienie rodziców 17
1.2.5. Opinia kuratora 28
1.2.6. Zawiadomienie organu wykonawczego 33
1.2.7. Uchwała w sprawie likwidacji szkoły 33
1.2.8. Nadzór wojewody 37
1.3. Przekształcenie szkoły 39
1.3.1. Zdefiniowanie pojęcia 40
1.3.2. Likwidacja szkoły filialnej 41
1.3.3. Przeniesienie kształcenia w określonym zawodzie 43
1.4. Likwidacja placówki wchodzącej w skład zespołu szkół 46
1.5. Przekazanie dokumentacji 49

2. Likwidacja szkoły a uprawnienia uczniów 50
2.1. Kształcenie zawodowe 51
2.2. Ustalanie sieci i obwodów szkół 52

3. Wpływ likwidacji szkoły na stosunki pracy w szkole..... 54
3.1. Obowiązki dyrektora szkoły 54
3.2. Całkowita likwidacja szkoły 55
3.2.1. Rozwiązanie stosunków pracy z nauczycielem 55
3.2.2. Zwolnienie pracowników niepedagogicznych 60

3.2.3. Odwołanie dyrektora szkoły 62
3.3. Częściowa likwidacja szkoły 63
3.3.1. Wybór nauczycieli do zwolnienia 63
3.3.2. Przeniesienie w stan nieczynny 64

Magdalena Rypińska

4. Obowiązki w zakresie prowadzonej rachunkowości 66
4.1. Zamknięcie ksiąg rachunkowych 66
4.1.1. Termin zamknięcia ksiąg 67
4.1.2. Procedura zamknięcia ksiąg rachunkowych w likwidowanej szkole 67
4.2. Sporządzenie sprawozdań 68
4.3. Przekazanie dokumentacji księgowej 68
4.4. Inwentaryzacja majątku 70
4.4.1. Spis z natury 73
4.4.2. Uzgodnienie salda 75
4.4.3. Weryfikacja salda 76
4.4.4. Odstąpienie od inwentaryzacji 77

Leszek Jaworski
Magdalena Rypińska

Likwidacja szkoły

Wstęp

Zakładanie i prowadzenie publicznych szkół należy do kompetencji samorządu terytorialnego. Coraz częściej decyduje się on na likwidację prowadzonych placówek. Przyczyny tej decyzji są różne. Najczęściej jest to spowodowane trudnościami finansowymi, które związane są ze spadkiem kwot subwencji oświatowej otrzymywanej z budżetu państwa na zadania związane z edukacją, uzależnionej od liczby uczniów. Zwykle subwencja nie wystarcza do prowadzenia placówki. W niektórych przypadkach zapewnia pokrycie tylko około 30% ponoszonych przez gminę kosztów. W warunkach niżu demograficznego, gdy uczniów jest mniej, a liczba nauczycieli, którym trzeba płacić pensje, nie zmienia się, koszty ponoszone przez gminę rosną. Samorząd, szukając oszczędności, ogranicza wydatki na szkolnictwo. Powody likwidacji szkoły nie mogą być jednak podyktowane wyłącznie względami ekonomicznymi. Decyzja o zamknięciu placówki powinna być oparta na wszechstronnej analizie i uwzględniać przede wszystkim zgodność działań z ustawą z 7 września 1991 r. o systemie oświaty, ze szczególnym uwzględnieniem terminów powiadomienia o planowanych zmianach rodziców uczniów i kuratora oświaty. Należy wziąć pod uwagę również warunki, w jakich będą się uczyć dzieci i młodzież po likwidacji szkoły oraz organizację dowożenia dzieci do szkoły. Procedura likwidacyjna jest bardzo skomplikowanym procesem. Jeden błąd może spowodować wstrzymanie całego postępowania.

Mimo stopniowego spadku liczby zamykanych szkół, samorząd nadal zamierza ograniczać wydatki na oświatę. Z informacji resortu edukacji z 13 marca 2014 r. wynika, że w tym roku samorządy miały zamiar zlikwidować 99 szkół dla dzieci i młodzieży (bez szkół po-

licealnych), w tym: 47 szkół podstawowych, 11 gimnazjów, 41 szkół ponadgimnazjalnych. Ponadto, uchwały o zamiarze likwidacji podjęto w stosunku do 49 pustych szkół z zerową liczbą uczniów.

Odrębną kategorię stanowią likwidacje szkół ponadgimnazjalnych z mocy ustawy z 19 sierpnia 2011 r. o zmianie ustawy o systemie oświaty oraz niektórych innych ustaw, która wprowadziła zmiany w systemie szkolnictwa zawodowego (likwidacja liceów profilowanych i techników uzupełniających). Na mocy tej ustawy samorządy postanowiły o likwidacji 241 szkół ponadgimnazjalnych dla dzieci i młodzieży oraz przekształcenie 11 placówek w szkoły dla dorosłych. Podjęto również dziewięć uchwał o zamiarze wygaszenia szkoły w 2015 roku. Niezależnie od tego samorządy uchwaliły zamiar przekształcenia w filie ośmiu szkół podstawowych i wyłączenie czterech szkół z zespołów. W przypadku ośmiu szkół zamiar likwidacji związany był z uruchomieniem w szkolnym budynku placówki, którą prowadzić będzie inny organ niż jednostka samorządu terytorialnego.

Leszek Jaworski

1. Istota likwidacji szkoły

Tryb likwidacji szkoły publicznej reguluje art. 59 ustawy z 7 września 1991 r. o systemie oświaty (dalej: ustawa o systemie oświaty). Zgodnie z jego treścią **szkoła publiczna może być zlikwidowana z końcem roku szkolnego** przez organ prowadzący, po zapewnieniu przez ten organ uczniom możliwości kontynuowania nauki w innej szkole publicznej tego samego typu, a także kształcącej w tym samym lub zbliżonym zawodzie. **Organ prowadzący jest zobowiązany, co najmniej na 6 miesięcy przed terminem likwidacji, zawiadomić o zamiarze likwidacji szkoły: rodziców uczniów** (w przypadku szkoły dla dorosłych – uczniów), właściwego **kuratora oświaty** oraz **organ wykonawczy** jednostki samorządu terytorialnego właściwej do prowadzenia szkół danego typu. Natomiast szkoła w zakładzie poprawczym lub schronisku dla nieletnich oraz szkoła przy zakładzie karnym lub areszcie śledczym może być zlikwidowana w każdym czasie, po zapewnieniu uczniom możliwości kontynuowania nauki w innej placówce.

1.1. Zdefiniowanie pojęcia

Ustawa o systemie oświaty w art. 59 nie wyjaśnia, na czym polega likwidacja szkoły. Z orzecznictwa wynika, że jest to **zakończenie działalności danego podmiotu jako całości, czyli całkowite jego wyeliminowanie w znaczeniu ekonomicznym i prawnym** (wyrok Sądu Apelacyjnego w Rzeszowie z 25 listopada 1994 r., sygn. akt III AUr 315/94). Definicja ta jest istotna, ponieważ nie każde przekształcenie organizacyjne placówki jest jego likwidacją.

W wyroku z 22 marca 2011 r. (sygn. akt I OSK 2121/10) Naczelny Sąd Administracyjny wskazał, że **likwidacją nie jest przeniesienie siedziby szkoły do innej miejscowości**, ponieważ w tym przypadku nie dochodzi do unicestwienia bytu prawnego określonej placówki, gdyż **szkoła w sensie prawnym nadal istnieje**. Nie łączy się to też z przeniesieniem uczniów do innej szkoły publicznej w celu kontynuowania nauki ani z przekazaniem

dokumentacji zlikwidowanej szkoły organowi prowadzącemu. Nie następuje również zwolnienie wszystkich nauczycieli ani innych pracowników szkoły.

Wojewódzki Sąd Administracyjny w Gliwicach w wyroku z 1 sierpnia 2013 r. (sygn. akt IV SA/Gl 472/13) stwierdził, że w przypadku **zaprzestania funkcjonowania szkoły filialnej mamy do czynienia z jej likwidacją**. Jest to uzasadnione tym, że chociaż filia jest częścią szkoły macierzystej, w pewnym stopniu jest wyodrębniona techniczno-funkcjonalnie. Ma ona m.in. oddzielną siedzibę, własny zakres działania, swojego kierownika (art. 39 ust. 6 ustawy o systemie oświaty), może mieć własną radę pedagogiczną w razie zatrudniania co najmniej trzech nauczycieli (art. 40 ust. 2 ustawy o systemie oświaty).

1.2. Procedura likwidacji szkoły

Procedura likwidacji szkoły **składa się z dwóch równorzędnych etapów**. **Pierwszy etap** to podjęcie przez organ prowadzący zamiaru likwidacji szkoły oraz poinformowanie rodziców dzieci uczęszczających do takiej szkoły o planach jej zamknięcia, a także uzyskanie opinii kuratora oświaty co do takiego przedsięwzięcia. **Drugim etapem** jest podjęcie przez ten organ uchwały o likwidacji szkoły. W opisanym zakresie będą więc obowiązywać dwie uchwały, dotyczące:

- zamiaru likwidacji szkoły,
- likwidacji szkoły.

Pierwsza uchwała musi być podjęta **do końca lutego** (podjęcie jej np. 1 marca będzie stanowić istotne naruszenie prawa, co skutkować będzie jej nieważnością). Jest to ostateczny termin, ale **warto wydać tę uchwałę znacznie wcześniej**, gdyż do końca lutego (tj. co najmniej na 6 miesięcy przed terminem likwidacji) organ prowadzący musi także powiadomić rodziców i kuratora oświaty o podjętym zamiarze. **Przekroczenie tego terminu powoduje nieważność całej procedury**.

Drugą uchwałę w sprawie likwidacji szkoły należy podjąć najpóźniej **do końca roku szkolnego, czyli do 31 sierpnia**.

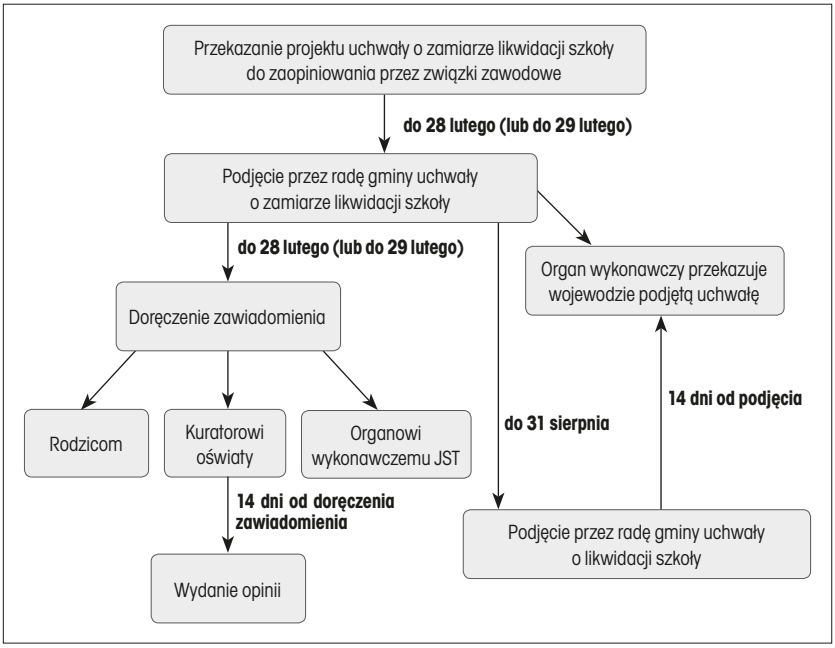
Decyzję o likwidacji szkoły prowadzonej przez jednostkę samorządu podejmuje, w formie uchwały, rada gminy, rada powiatu bądź sejmik wo-

jewództwa. Organ prowadzący nie może upoważnić w tym zakresie wójta, burmistrza (prezydenta miasta), zarząd powiatu lub zarząd województwa.

ZAPAMIĘTAJ!
Uchwała rady gminy (rady powiatu lub sejmiku województwa) o zamiarze likwidacji, jak i uchwała o likwidacji nie są aktami prawa miejscowego, a zatem nie muszą być publikowane w dzienniku urzędowym województwa.

Procedurę likwidacyjną szkoły przedstawia **schemat**.

SCHEMAT. Procedura likwidacyjna

1.2.1. Konsultacje ze związkami zawodowymi

Zgodnie z ustawą z 23 maja 2001 r. o związkach zawodowych (dalej: ustawa o związkach zawodowych), **organizacja związkowa**, reprezentatywna